

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2023/81 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2025/72

Karar Tarihi : 6/11/2025

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Milli Mücadele Partisinin 2022 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE ve Yılmaz AKÇİL'in katılımlarıyla 7/3/2024 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle suç duyurusunda ve mülki amire bildirimde bulunulup bulunulmayacağı sorunu görüşülmüştür.

2. 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 73. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde *"İller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesin hesaplar, merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanır ve birleştirilir."* denilmiş ve aynı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasında da *"Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri binbeşyüz lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir"* denilerek il örgütlerinden gönderilen kesin hesaplar ile parti genel merkezine ilişkin kesin hesabın merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağı, birleştirileceği ve birleştirilmiş kesin hesap cetvellerinin Anayasa Mahkemesine sunulacağı, bu belgelere taşınmaz ve değeri bin beş yüz lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakkın değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini belirten listelerinin de ekleneceği hükme bağlanmıştır.

3. Diğer taraftan Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 51. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde siyasi partilerin *"Merkez karar ve yönetim kurullarınca (parti tüzüğünde kesin hesapları onaylama görevi verilen yetkili organlarınca alınmış parti genel merkezi ve iller örgütleri kesin hesaplarının incelenip kabul edildiğine ve birleştirildiğine ilişkin kararın onaylı örneğini"*, (b) bendinde *"Karara bağlanmış ve birleştirilmiş bulunan bir yıllık kesin hesabın onaylı örneğini"*, (c) bendinde *"Parti genel merkez kesin hesabının onaylı örneğini"*, (ç) bendin de *"Bağlı ilçeleri de kapsayan ve il sorumluları tarafından imzalanmış olan iller teşkilatı kesin hesaplarının onaylı örnekleri ile genel merkez tarafından düzenlenecek olan il teşkilatları kesin hesaplarının icmal listesini"*, (d) bendin de *"Parti genel merkez ve il teşkilatlarının aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini belirten listeleri"*, (e) bendinde ise *"Parti genel sekreteri ve genel saymanının imzasını taşıyan yıl sonu kasa mevcudunu gösteren kasa sayımı tutanağı ile banka hesaplarına*

ilişkin olarak banka yetkililerince onaylanmış mutabakat yazılarını” hesap yılını takip eden yılın haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine sunacakları belirtilmiştir.

4. Milli Mücadele Partisinin 2022 yılı kesin hesabını, kanunda öngörülen süre geçtikten sonra 4/7/2023 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunduğu tespit edilmiştir.

5. 2820 sayılı Kanun’un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde Kanun’un 74. madde hükümlerine aykırı hareket eden sorumlular hakkında üç aydan altı aya kadar hafif hapis ve on beş milyon liradan otuz milyon liraya kadar hafif para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

6. 4/11/2004 tarihli ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun’un “*Hafif hapis ve hafif para cezalarının idari para cezasına dönüştürülmesi*” başlıklı 7. maddesinde kanunlarda hafif hapis cezası ve hafif para cezası olarak öngörülen yaptırımların idari para cezasına dönüştürüldüğü, idari para cezasına karar vermeye ise mülki idare amirinin yetkili olduğu belirtilmiştir.

7. 2820 sayılı Kanun’un 74. maddesi hükümlerine aykırı hareket eden parti sorumluları hakkında Kanun’un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca gerekli işlemlerin yapılması için konunun Ankara Valiliğine bildirilmesi gerekir.

8. Bununla birlikte Milli Mücadele Partisinin 2022 yılı kesin hesap dosyasında, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının siyasi parti teşkilat listesinde aktif olarak görünen üç il teşkilatına ait kesin hesap cetvellerinin sunulmadığı tespit edilmiştir.

9. Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarına ait yerler partiye ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilecektir. Parti yetkililerine ait olan veya kendilerinin kullandıkları yerlerde siyasi parti faaliyette bulunuyor ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek kiraya isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

10. Ayrıca partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarının hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, posta, telefon, kırtasiye, tutulacak defterleri satın almak gibi birtakım genel yönetim giderlerini de yapması gerekir.

11. 2820 sayılı Kanun’un 69. maddesinde bir siyasi partinin bütün gelirlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliği adına elde edileceği, 70. maddesinde siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı, 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen, istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir. Parti yetkililerinin bu şekilde yaptıkları gider bedellerini partiye bağış geliri olarak kaydetmek suretiyle parti tüzel kişiliği adına hesaplara dâhil etmesi gerekir.

12. Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulmuş olduğunu göstermektedir. Bu durumda 2820 sayılı Kanun’un 69. ve 70. maddelerine aykırı davranılmış olmaktadır.

13. Bununla birlikte Partinin Anayasa Mahkemesi İ t z    n n 51. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan “...birleştirilmiş bulunan bir yıllık kesin hesabın onaylı örneğini,...Parti genel sekreteri ve genel saymanının imzasını taşıyan yıl sonu kasa mevcudunu gösteren kasa sayım tutanağı ile banka hesaplarına ilişkin olarak banka yetkililerince onaylanmış mutabakat yazılarını Haziran ayı sonuna kadar Mahkemeye sunular.” hükmi gereğince Anayasa Mahkemesine sunması gerekli olan banka yetkililerince onaylanmış banka mutabakat yazısını ve birleştirilmiş kesin hesabın onaylı örneğini Mahkemeye sunmadığı tespit edilmiştir.

14. Anayasa Mahkemesine bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun’un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılı ına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

15. Bu itibarla Milli Mücadele Partisinin 2022 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Genel Merkeze ait kesin hesap cetvelinin sunulmasından dolayı için esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren otuz gün süre verilmesine,

- Parti kesin hesabını haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine vermeyerek 2820 sayılı Kanun’un 74. maddesi h kmine aykırı hareket eden parti sorumluları hakkında anılan Kanun’un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve 5252 sayılı Kanun’un 7. maddesi gereğince gerekli işlemlerin yapılması için konunun Ankara Valili ine bildirilmesine,

- Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun’un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılı ına suç duyurusunda bulunulmasına,

OYB RL    LE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

16. Milli Mücadele Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2022 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığınca hazırlanıp Raportör Oğuz ÇAKAR tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa’nın ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Kanun’un ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp d ş n ld :

17. Denetimin maddi ögelerini oluşturan defter ve belgelerden Partinin 2022 yılı gelirleri toplamı 7.000 TL, geçen yıldan devreden nakit toplamı 3.009,47 TL olmak üzere gelir genel toplamının 10.009,47 TL; 2022 yılı giderleri toplamı 8.927,91 TL, gelecek yıla devreden nakit toplamı 1.081,56 TL olmak üzere gider genel toplamının 10.009,47 TL olduğu anlaşılmıştır.

18. Partinin 2022 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu hâliyle 2022 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Gelirleri

19. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 7.000 TL olup bu tutarın 5.400 TL'si bağışlardan, 1.600 TL'si yardımlardan (kasadan bankaya aktarılan tutar) oluşmaktadır. Genel Merkezin geçen yıldan devreden nakit toplamının 3.009,47 TL olduğu anlaşılmıştır.

20. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Gelirleri

21. Partinin il örgütlerinin gelirlerine ilişkin bildirimde bulunulmamıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

22. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 8.927,91 TL olup bu tutarın 8.800 TL'si kira giderlerinden ve 127,91 TL'si internet sitesi giderinden oluşmaktadır. Parti Genel Merkezinin gelecek yıla devreden nakit toplamının 1.081,56 TL olduğu anlaşılmıştır.

23. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Giderleri

24. Partinin il örgütlerinin giderlerine ilişkin bildirimde bulunulmamıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

25. Partinin 2022 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde herhangi bir taşınır ve taşınmaz mal ile menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV. SONUÇ

Milli Mücadele Partisinin 2022 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

Partinin 2022 yılı kesin hesabında gösterilen 7.000 TL dönem içi gelir, 3.009,47 TL bir önceki yıldan devreden nakit toplamı olmak üzere 10.009,47 TL gelir genel toplamı ile 8.927,91 TL dönem içi gider, 1.081,56 TL gelecek yıla devreden nakit toplamı olmak üzere 10.009,47 TL gider genel toplamının eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna 6/11/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI